

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ПРИ ТРАВМІ, ПТСР»

Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Освітньо-професійна програма	«Психологія»
Факультет	Педагогічний
Кафедра	Психології
Семестр	5
Кількість кредитів	5
Мова викладання	українська

Викладач	к.психол.н., доц. Михальчук Юлія Олександрівна
Контактна інформація	yulimik@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна «Психологічна допомога при травмі, ПТСР» буде корисна майбутнім психологам, які прагнуть оволодіти техніками кризового консультування та інтервенції. Основними перевагами дисципліни є практична спрямованість та формування вмінь ефективної психологічної допомоги особистості в кризовому стані / переживанні травматичної події. При викладанні дисципліни активно застосовуються ситуаційні завдання, кейси, тренінгові вправи, ділові ігри, презентації, методики психодіагностики тощо.
Мета та цілі	<p>Вивчення цієї дисципліни дає уявлення студентам про травму як причину життєвої кризи, знайомить з видами травм та їх особливостями; розвиває вміння аналізувати особистісні прояви переживання людини; виховує у студентів гуманізм та толерантність; забезпечує професійну компетентність практичних психологів у сфері підготовки та кваліфікованого проведення кризового психологічного консультування особистості.</p> <p>Завдання: опанування основ психологічної допомоги при травмі, ПТСР і ознайомлення з широким спектром психологічного впливу дасть можливість студентам свідомо й функціонально впроваджувати у вітчизняну психологічну практику ефективні методи допомоги пацієнтам. Знання, здобуті при вивченні курсу «Психологічна допомога при травмі, ПТСР», є підґрунтям для подальшої поглибленої фахової спеціалізації практичних психологів.</p>
Результати навчання	<p>Майбутні психологи навчатимуться:</p> <ul style="list-style-type: none">• надавати психологічну допомогу у вигляді консультації різним

<p>Soft skills: соціально-психологічні аспекти професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми</p>	<p>категоріям населення які опинилися у стані травматичної ситуації;</p> <ul style="list-style-type: none"> • застосовувати методи консультативної допомоги у практиці; • проводити психологічне консультування у таких сферах: освіта, сім'я і шлюб, військова справа; • використовувати нові методи та техніки у практиці психологічного консультування. • користуватись отриманими базовими теоретичними положеннями для здійснення психологічного аналізу криз розвитку та ситуативних криз; • враховувати витоки (причини) та специфіку різних типів криз у побудові системи заходів, спрямованих на реадaptaцію людини у стані травми; • надати первинну психологічну підтримку та допомогу людям, що опинилися в скрутних життєвих обставинах. <p>Розвиток професійного мислення майбутнього психолога; використання отриманих знань для подальшого саморозвитку.</p> <p>Розвиток «гнучких навичок» - soft skills: навичок комунікації, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння злагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості зворотного зв'язку / допомоги від колег, здатність логічно і системно мислити, креативність та інше)</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Базові знання з дисциплін: «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Основи психологічного консультування».</p>

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
<p>1. Травма як причина життєвої кризи.</p>	<p>Катастрофи та надзвичайні ситуації. Війна як джерело травми. Насильство та його види.</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, психологічне есе на тему: «Чи є війна завжди травмою?», «Психологічне насильство – міф чи реальність?»</p>
<p>2. Можливості опанування життєвої кризи та травматичної події.</p>	<p>Види життєвих криз. Типи ставлення до кризової ситуації. Техніки життя у складних умовах.</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, психологічне есе: описати 5-10 кризових ситуацій в житті людини або в особистому житті або в житті рідних / друзів; описати типи ставлень людини до кризової ситуації та схарактеризувати їх за ознакою конструктивності або деструктивності</p>

<p>3. Психосоціальна допомога дітям, які пережили насильство в сім'ї.</p>	<p>Психологічні чинники ризику батьківського насильства. Різновиди насильства щодо дитини та їх ознаки. Психічні особливості дітей, що постраждали від насильства. Наслідки насильства щодо дитини у сім'ї. Загальні засади психопрофілактики насильства в сім'ї. Особливості психосоціальної допомоги дитині, що пережила насильство. Поради педагогу, який стикається з випадками насильства щодо дитини</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, дати психосоматичну характеристику (письмово) 3-5-ти видам насильства та розробити схему психологічної допомоги людині, що пережила насильство</p>
<p>4. Психосоціальна допомога дітям, котрі переживають ситуацію розлучення батьків.</p>	<p>Ролучення як психосоціальна проблема. Переживання дитиною розлучення батьків. Шляхи помякшення впливу на дитину ситуації розлучення. Заходи щодо попередження розвитку кризи у дитини в построзлучний період</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, Реферат / презентація «Дитина, що переживає розлучення батьків»</p>
<p>5. Особливості практики надання психологічної допомоги пораненим військовослужбовцям.</p>	<p>Перша психологічна допомога пораненим військовослужбовцям. Сутність та особливості кризової психологічної допомоги. Специфіка роботи з окремими категоріями пацієнтів. Робота психологів-волонтерів із пораненими</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, використовуючи пам'ятку для учасників АТО змодельовати консультативну бесіду із пораненим, змодельовати консультативну бесіду із пораненим, використовуючи допоміжну бесіду, психологічне есе на тему «Емоційні переживання психологів-волонтерів в роботі з пораненими.</p>
<p>6. Конструктивні та деструктивні шляхи подолання травми.</p>	<p>Конструктивні способи виходу з кризи. Копінг-стратегія як конструктивний вихід із кризи. Деструктивні способи виходу з кризи. Вікові та індивідуальні особливості виходу з кризи.</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, реферат / презентація «Причини суїцидальної поведінки»; запропонувати шляхи попередження суїциду (на конкретному прикладі); психологічне есе: «Підліток із суїцидальними намірами»</p>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Булах І.С. Психологія життєвих криз особистості : навч. посіб. / І.С. Булах. – Вінниця

- : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. – С. 8-35.
2. Дальке Р. Кризис как шанс начать жизнь лучше / Р. Дальке; пер. с нем. [под. ред. Т.В. Гариной]. – СПб. : ИГ «Весь», 2006. – 256 с.
 3. Косякова О.О. Возрастные кризисы : учеб. пособ. / О.О. Косякова. – Ростов н/Д : Феникс, 2007. – 224 с.
 4. Максименко С.Д. Психологічна допомога тяжким соматично хворим : навч. посіб. / С.Д. Максименко, Н.Ф. Шевченко. – К. : Ін-т психології імені Г.С. Костюка; Ніжин : Міланік, 2007. – 115 с.
 5. Малкина-Пых И.Г. Возрастные кризисы : справочник практического психолога / И.Г. Малкина-Пых. – М. : Изд-во Эксмо, 2005.
 6. Малкина-Пых И.Г. Экстремальные ситуации / И.Г. Малкина-Пых. – М. : Изд-во Эксмо, 2006. – С. 776-795.
 7. Малкина-Пых И.Г. Психологическая помощь близким / И.Г. Малкина-Пых. – М. : Эксмо, 2009. – 192 с.
 8. Осипова А.А. Справочник психолога по работе в кризисных ситуациях / А.А. Осипова. – [2-е изд.]. – Ростов н/Д : Феникс, 2006. – С. 3- 19.
 9. Простакова Т.М. Кризис подросткового возраста / Т.М. Простакова. – Ростов н/Д : Феникс, 2009. – 244 с.
 10. Психологічна допомога постраждалим внаслідок кризових травматичних подій: методичний посібник / З. Г. Кісарчук, Я. М. Омельченко, Г. П. Лазос, Л. І. Литвиненко, Царенко Л. Г.; за ред. З. Г. Кісарчук. – К. : ТОВ «Видавницт- во “Логос”», 2015. – 207 с.
 11. Психологія поведінки на війні: практичний poradник. Навчальний посібник / колектив авторів; за заг. ред. В.І. Осюдла. – К. : НУОУ, 2014. – 125 с.
 12. Ромек В.Г. Психологическая помощь в кризисных ситуациях / Ромек В.Г., Конторович В.А., Крукович Е.И. – СПб. : Речь, 2007. – С. 24-31.
 13. Савчин М.В. Вікова психологія : навч. посіб. / М.В. Савчин, Л.П. Василенко. – К. : Академвидав, 2005. – 360 с.
 14. Соціально-психологічна профілактика стресів та стресових розладів учнів та студентів : навч. посіб. / [за ред. В.Г. Панка, І.І. Цушка]. - К. : Ніка-Центр, 2007. – 164 с.
 15. Титаренко Т. Життєві кризи : технологія консультування / Тетяна Титаренко. – К. : Главник, 2007. – С. 89-93, 116-120. – Психологічний інструментарій.
 16. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості : у межах і за межами буденності / Т.М. Титаренко. – К. : Либідь, 2003. – 376 с.
 17. Черезова І.О. Психологія життєвих криз особистості : навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / І.О. Черезова. – Бердянськ, БДПУ, 2016. – 193 с.
 18. Шапарь В.Б. Психология кризисных ситуаций / В.Б. Шапарь. – [2-е изд.]. – Ростов н/Д : Феникс, 2009. – 452 с.
 19. Швалб Ю.М. Возрастная психология : учеб. пособ. / Ю.М. Швалб, И.Ф. Муханова. – Донецк : Норд-Пресс, 2005. – 303 с.

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не запізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перекладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів	
Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1	30
Змістовий модуль 2	30
Підсумковий контроль (теми 1-6)– залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів		
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни